

Економски факултет
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

План рада на предмету

Модули: Рачуноводство, ревизија и финансијско управљање; Пословна анализа и консалтинг; Економија и финансије

Година: 3. година

Семестар: Јесењи

Фонд часова: 60П+60В

ЕСПБ: 10

I ЦИЉ ПРЕДМЕТА

- стицање знања и развијање вештина код студената које су потребне финансијском менаџеру приликом доношења одлука о финансијској, инвестиционој и дивидендној политици предузећа,
- припремање и усмеравање студената да постављају циљеве и решавају проблеме у управљању финансијама предузећа,
- развијање способности код студената за разумевање везе између ризика и приноса, вредновање хартија од вредности и формирање портфолија са жељеним карактеристикама,
- оспособљавање студената да разумеју интеракцију предузећа са финансијским тржиштима и целокупним пословним окружењем.

II ИСХОДИ ПРЕДМЕТА

Студенти ће бити у могућности да:

Исход 1. Објасне улогу и сврху финансијског менаџмента

- разумеју које активности у предузећу обавља финансијски менаџер
- анализирају финансијске извештаје предузећа
- дају предлоге за управљање предузећем који ће обезбедити бољу и стабилнију финансијску позицију и приносни положај предузећа
- предлажу решења за уочене проблеме у управљању финансијама предузећа

Исход 2. Оцене и дискутују утицај економског окружења на финансијски менаџмент

- уоче неминовну двосмерну повезаност предузећа са различитим групама стејкхолдера и идентификују и аргументују која је најадекватнија циљна функција предузећа
- објасне утицај регулаторног оквира и макроекономских политика на пословање предузећа
- разумеју значај развијених финансијских тржишта за успешно функционисање предузећа

Исход 3. Анализирају захтеве за обртним капиталом и размотре и примене технике управљања обртним капиталом

- упореде различите политике улагања у обртна средства, као и алтернативне политике финансирања обртних средстава
- примене моделе и системе управљања залихама
- предложе најбоље стратегије за управљање потраживањима од купаца
- аргументују који краткорочни извори финансирања су добар избор у датим околностима са којима је суочено предузеће
- саставе планове готовине и примене моделе за управљање готовином

Исход 4. Примене технике инвестиционог одлучивања при оцени инвестиционих пројеката и разумеју утицај ризика приликом оцене инвестиције

- разумеју фазе у инвестиционом процесу

- идентификују релевантне инпуте за оцену инвестиционих пројекта и примене различите методе како би утврдили да ли су анализирани пројекти исплативи
- евалуирају предности и недостатке традиционалних и динамичких метода за оцену инвестиционих пројекта
- одлуче који скуп инвестиционих пројекта је оптималан за предузеће у ситуацији када је капитал ограничен
- реше проблем неједнаког економског века трајања пројекта
- примене анализу сензитивитета и анализу сценарија при управљању ризицима у инвестиционом одлучивању
- врше оцену исплативости лизинг аранжмана

Исход 5. Одреди и критички оцене економске користи различитих извора финансирања који су на располагању предузећу; израчунају цену капитала појединачних извора финансирања и просечну пондерисану цену капитала предузећа; објасне концепт структуре капитала и теоријске и практичне детерминанте које утичу на избор извора финансирања

- упореде предности и недостатке финансирања из банкарских кредита, обвезница, обичних акција, преференцијалних акција и интерног капитала, у зависности од различитих фактора (капацитета задуживања предузећа, преференција акционара ка дивидендама/капиталном добитку, фазе животног циклуса предузећа и сл.)
- процене дејство пословног и финансијског ризика на перформансе предузећа
- упореде различите теорије структуре капитала и процене њихову применљивост у пракси

Исход 6. Разумеју како се обликује политика расподеле предузећа (дивидендна политика и откуп акција)

- критички анализирају утицај различитих теорија дивидендне политике на вредност предузећа
- аргументују када би требало применити који тип дивидендне политике
- упореде исплату дивиденди и откуп акција

Исход 7. Вреднују хартије од вредности – обвезнице, обичне и преференцијалне акције

- разумеју однос између ризика и приноса на улагање у различите врсте финансијских инструмената
- примене различите моделе за вредновање финансијских инструмената
- креирају портфолија са жељеним карактеристикама

Исход 8. Примењују финансијске деривате (опције и фјучерсе) у управљању ризицима предузећа

- идентификују у којим ситуацијама је боље користити опције, а у којима фјучерсе, у управљању ризицима предузећа
- примене моделе за вредновање опција

III САДРЖАЈ/СТРУКТУРА ПРЕДМЕТА

Табела 1: Садржај разврстан по недељама семестра

	ПРЕДАВАЊА (теме по недељама)	ВЕЖБЕ (теме по недељама)
1.	Увод у пословне финансије; Предузеће: облици и циљ; Агенцијски проблем и корпоративно управљање;	Увод у пословне финансије; Предузеће: облици и циљ; Агенцијски проблем и корпоративно управљање;
2.	Окружење предузећа; Финансијски извештаји предузећа и њихова анализа.	Окружење предузећа; Финансијски извештаји предузећа и њихова анализа.
3.	Обртни капитал – увод	Обртни капитал - увод
4.	Краткорочни финансијски менаџмент: управљање обртним капиталом	Краткорочни финансијски менаџмент: управљање обртним капиталом
5.	Управљање залихама	Управљање залихама
6.	Управљање потраживањима од купаца	Управљање потраживањима од купаца
7.	Управљање краткорочним изворима	Управљање краткорочним изворима

	финансирања	финансирања
8.	Управљање готовином	Управљање готовином
9.	Временска вредност новца; Захтеване стопе приноса на обвезнице; Вредност обвезница и цена дуга	Временска вредност новца; Захтеване стопе приноса на обвезнице; Вредност обвезница и цена дуга
10.	Захтеване стопе приноса на обичне акције; Међузависност приноса и ризика на улагање у хартије од вредности: CAPM	Захтеване стопе приноса на обичне акције; Међузависност приноса и ризика на улагање у хартије од вредности: CAPM
11.	Вредност акција - обичних и преференцијалних; Цена сопственог капитала; Цена интерног капитала; Просечна пондерисана цена капитала - WACC	Вредност акција - обичних и преференцијалних; Цена сопственог капитала; Цена интерног капитала; Просечна пондерисана цена капитала - WACC
12.	Методe инвестиционог одлучивања; Релевантни новчани токови инвестиционих пројеката	Методe инвестиционог одлучивања
13.	Изазови инвестиционог одлучивања; Ризик у инвестиционом одлучивању; Лизинг	Изазови инвестиционог одлучивања; Ризик у инвестиционом одлучивању; Лизинг
14.	Екстерни капитал: Дугорочни банкарски кредити и обвезнице; Обичне и преференцијалне акције Интерни капитал: Дивидендна политика и откупи акција;	Екстерни капитал: Дугорочни банкарски кредити и обвезнице; Обичне и преференцијалне акције; Интерни капитал: Дивидендна политика и откупи акција;
15.	Ризик и левериџ; Теорије структуре капитала; Фјучерси и опције	Ризик и левериџ; Теорије структуре капитала; Фјучерси и опције

IV МЕТОДЕ ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ

Предавања; излагање тема које су дефинисане у наставном плану; групно и индивидуално решавање методолошких задатака и проблема; анализе примера из пословне праксе - студије случајева; дискусија одабраних и актуелних тема

Методe извођења наставе:

- M1. Монолошка метода (ex cathedra предавања)
- M2. Дијалогска метода (дискусије на часу)
- M3. Истраживачка метода (есеји, истраживачки задаци)
- M4. Метода демонстрације
- M5. Метода решавања проблема (решавање задатака)
- M6. Студија случаја
- M7. Пројектна настава
- M8. Метода обрнуте учионице

V ПРАЋЕЊЕ, ВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ СТУДЕНАТА

Активности у току предавања и вежби: 10 поена

Колоквијум: 40 поена

Завршни испит: 50 поена

Коначна оцена се изводи према следећој скали:

51-60 = 6 61-70 = 7 71-80 = 8 81-90 = 9 91 и више = 10

Предиспитне активности студената:

• **Активности у току предавања и вежби (10 поена):**

- Групно и индивидуално решавање задатака, решавање студија случајева, дискусија одабраних тема.
- Студенти се стимулишу да се активно укључују у активности на часовима предавања и вежби, јер наставник може континуирано да прати испуњеност постављених циљева и степен владавања дефинисаним исходима учења, док студенти добијају повратне информације о свом напретку у савладавању материје и бивају мотивисани за даље учење. Студенти, који су се активно укључивали у решавање задатака, студије случаја и у дискусије, на крају двочаса добијају одређен број поена, а у зависности од тачности и потпуности одговора, јасноће и релевантности аргументације, аналитичког размишљања, критичког размишљања, броја, релевантности и актуелности примера који наводе, презентационих и комуникационих вештина и ослањања на литературу.
- Надокнада поена који се регуларно остварују на активностима у току предавања и вежби није могућа након завршетка семестра.

• **Колоквијум (40 поена):**

- Колоквијум се састоји из три дела:
 - Први део (секција А) се састоји од 5 међусобно неповезаних питања и носи 12,5 поена ($5 \times 2,5 = 12,5$)
 - Други део (секција Б) се састоји од једног сценарија, који се састоји од 5 повезаних питања и носи 12,5 поена ($5 \times 2,5 = 12,5$)
 - Трећи део (секција Ц) састоји се од једне студије случаја (case study) у оквиру које се очекује да се за хипотетичко предузеће понуди одговарајуће методолошко решење (дуг задатак) и 1-2 теоријска коментара (кратка есеја) везана за представљени проблем са којим се суочава предузеће. Студија случаја носи 15 поена.
- Поред редовног колоквијума који се одржава током семестра, у току школске године предвиђена су два поправна колоквијума, у јунском и септембарском испитном року. Поени остварени на сваком од ових колоквијума уважавају се до краја школске године у којој су остварени.
- Полагањем колоквијума стиче се право на ослобађање од колоквијумског дела испитне материје.

Завршни испит:

• **Завршни испит носи 50 поена и полаже се писмено.**

- Завршни испит се састоји из три дела:
 - Први део (секција А) се састоји од 5 међусобно неповезаних питања и носи 15 поена ($5 \times 3 = 15$)
 - Други део (секција Б) се састоји од једног сценарија, који се састоји од 5 повезаних питања и носи 15 поена ($5 \times 3 = 15$)
 - Трећи део (секција Ц) састоји се од једне студије случаја (case study) у оквиру које се очекује да се за хипотетичко предузеће понуди одговарајуће методолошко решење (дуг задатак) и 1-2 теоријска коментара (кратка есеја) везана за представљени проблем са којим се суочава предузеће. Студија случаја носи 20 поена.
- Завршни испит сматра се положеним са 26 и више поена.

Повезаност метода извођења наставе са исходима и начином оцењивања/провере тог исхода приказано је табелом испод.

Табела 2: Повезаност исхода, метода наставе и начина оцењивања

Исход	Метода	Начин оцењивања
И1	М1, М2	Колоквијум
И2	М1, М2	Колоквијум
И3	М1, М2, М4, М5, М6	Колоквијум
И4	М1, М4, М5	Завршни испит, активност на часу
И5	М1, М2, М4, М5, М6	Завршни испит, активност на часу
И6	М1, М2, М4, М5, М6	Завршни испит, активност на часу
И7	М1, М2, М5, М6	Завршни испит, активност на часу
И8	М1, М2, М4, М5	Завршни испит

VI ЛИТЕРАТУРА

Тодоровић, М., Иванишевић, М., (2021), *Пословне финансије*, ЦИД Економског факултета у Београду. Стр. 1-370. и 397-418.

VII НАСТАВНИЦИ И САРАДНИЦИ

Проф. др Мирослав Тодоровић
e-mail адреса: miroslav.todorovic@ekof.bg.ac.rs
време пријема: среда, 12-14
кабинет: 522

др Драгана Драганац, доцент
e-mail адреса: dragana.draganac@ekof.bg.ac.rs
време пријема: среда, 10-12
кабинет: 237

мс Лазар Ђуровић, асистент
e-mail адреса: lazar.djurovic@ekof.bg.ac.rs
време пријема: уторак, 12-14; среда, 12-14
кабинет: 708